

POSTANOWIENIE

Dnia 19 października 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Korzeniowski

w sprawie z wniosku H.M.
przeciwko Wojewódzkiemu Zespołowi ds. Orzekania o Niepełnosprawności w
Województwie (...)
o ustalenie stopnia niepełnosprawności,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 19 października 2017 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawczynie od wyroku Sądu Okręgowego w W.
z dnia 20 maja 2016 r., sygn. akt IX Ua (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w W. na rzecz adw. M.A. 135 zł (sto trzydzieści pięć) tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej wnioskodawczynie z urzędu w postępowaniu kasacyjnym, przy czym kwotę tę należy podwyższyć o obowiązującą stawkę podatku VAT.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w W. wyrokiem z 20 maja 2016 r. oddalił apelację wnioskodawczynie H.M. od wyroku Sądu Rejonowego w W. z 1 października 2015 r., którym oddalono jej odwołanie od orzeczenia Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Województwie (...) z 18 września 2014 r. Spór dotyczył zaliczenia wnioskodawczynie do umiarkowanego stopnia

niepełnosprawności. Sąd Rejonowy ustalił brak u wnioskodawczynie takiego stopnia niepełnosprawności. Sąd Okręgowy uzupełnił postępowanie dowodowe i w rozstrzygnięciu potwierdził, że nie ma podstaw do stwierdzenia umiarkowanego stopnia niepełnosprawności.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ma następującą treść:

„Na podstawie art. 398⁴ § 2 k.p.c. w związku z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wnoszę o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z jednoczesnym wskazaniem, iż niniejsza skarga jest oczywiście uzasadniona ze względu na:

a) Potrzebę ustalenia przez Sąd Najwyższy prawidłowej wykładni art. 4 ust. 2 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, oraz określenie jasnych i wyraźnych granic pomiędzy lekkim i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, o jakich mowa w powołanym przepisie. Przepisy te bowiem w sposób niedookreślony wskazują zakres stopni niepełnosprawności, co stwarza duże trudności dla sądów do jej określenia. Sąd naruszył przepisy prawa materialnego a to art. 4 ust. 2 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych przez jego błędną wykładnię, polegającą na przyjęciu, że wnioskodawczynie nie zalicza się do osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, podczas gdy zgodnie z treścią powołanej ustawy warunkiem zaliczenia do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności jest nie tylko stopień naruszenia sprawności organizmu w odniesieniu do zdolności do wykonywania zatrudnienia, ale także istnienie wymogu pomocy innej osoby w celu pełnienia ról społecznych w związku z ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji. Oznacza to, że omawiana ustawa wiąże zaliczenie do stopnia niepełnosprawności ze zdolnością do wykonywania zatrudnienia, a w przypadku wnioskodawczynie zatrudnienie takie nie jest możliwe z uwagi na stwierdzoną depresję u wnioskodawczynie oraz ograniczoną możliwością do samodzielnej egzystencji (wyrok SN z 12 marca 2014 r., II UK 360/13);

b) Naruszenie przez Sąd przepisów postępowania, tj. art. 233 k.p.c. w związku z art. 278 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie przez Sąd drugiej instancji granic swobodnej oceny dowodów i dokonanie dowolnej oceny zebranego materiału dowodowego, poprzez brak wszechstronnej oceny wszystkich dowodów ujawnionych w trakcie postępowania oraz ich ocenę sprzeczną z zasadami

logicznego powiązania wniosków z doświadczeniem życiowym oraz ustalonym stanem faktycznym. Sąd drugiej instancji za podstawę ustalenia stanu faktycznego przyjął w całości opinie sporządzone przez powołanych biegłych, podczas gdy ustalenie stanu faktycznego należy do sądu orzekającego. Co więcej, Sąd drugiej instancji nie poddał ocenie wg. kryteriów zgodności z zasadami logiki i wiedzy powszechnej, poziomu wiedzy biegłego, podstaw teoretycznych opinii, a także sposobu motywowania oraz stopnia stanowczości wyrażonych w niej wniosków, przyjmując twierdzenia biegłych jako orzekające w sprawie”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie przedstawia zasadnej podstawy przysądu i dlatego nie został uwzględniony.

Pierwsza podstawa przysądu wskazuje na „potrzebę ustalenia przez Sąd Najwyższy prawidłowej wykładni art. 4 ust. 2 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych”. Nie spełnia się jako przesłanka przysądu z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., gdyż tę podstawę przysądu warunkuje nie zwykła lecz kwalifikowana potrzeba wykładni, czyli uwarunkowana poważnymi wątpliwościami w wykładni przepisu albo rozbieżnością w orzecznictwie sądów. Skarżąca nie przedstawia rozbieżnych orzeczeń sądów na tle wykładni art. 4 ust. 2 ustawy o rehabilitacji zawodowej (...). Nie wykazuje też poważnych wątpliwości w wykładni tego przepisu. Zgłoszona potrzeba wykładni przepisu ma inne uzasadnienie we wniosku. Otóż skarżąca chce aby Sąd Najwyższy określił jasne i wyraźne granice pomiędzy lekkim i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, gdyż przepisy w sposób niedookreślony wskazują zakres stopni niepełnosprawności, co stwarza duże trudności dla sądów do jej określenia. Wniosek nie jest zasadny, gdyż Sąd Najwyższy nie zastępuje prawodawcy. Orzeczenia Sądu Najwyższego nie stanowią źródła prawa i wiążą w określonej sprawie. Oczywiście może zostać podjęta uchwała z mocą zasady prawnej, jednak wprawie powinny ujawnić się poważne wątpliwości w wykładni lub rozbieżności w orzecznictwie sądów powszechnych. Taka sytuacja nie występuje. Stosowanie prawa należy w pierwszej kolejności do sądów powszechnych. Sąd Najwyższy nie

zastępuje sądów powszechnych w tej roli. Nie zastępuje również ustawodawcy. Jeśli w ustawie znajdują się określone regulacje o charakterze zakresowym (definitywnym), dotyczące stopni niepełnosprawności, to tym samym z regulacji tych wynikają różnice (granice) stopni niepełnosprawności. Regulacja jest wystarczająca do stosowania prawa. Orzeczenia Sądu nie mogą być prawotwórcze, czyli określać normy niemającej oparcia w prawie pozytywnym. Nie inaczej jest na gruncie definicji niezdolności do pracy jako przesłanki renty z ubezpieczenia społecznego. Wielość orzeczeń sądowych wynika z różnych stanów faktycznych. Nie ma w orzecznictwie wiążącej definicji niezdolności do pracy, choć i tu granice nie są ścisłe (przykładowo utrata niezdolności do pracy aż w znacznym stopniu – art. 12 ust. 3 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS).

Inną kwestią jest ocena zastosowania prawa w konkretnej sprawie. Nie jest to domena podstawy przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., gdyż podstawa ta ma charakter uniwersalny i przedmiotem jej zainteresowania jest tylko sam przepis ze względu na kwalifikowaną potrzebę jego wykładni.

Skarżąca nie wskazuje we wniosku na przepis art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., choć twierdzi, że skarga jest oczywiście uzasadniona łącznie (jednocześnie) z podstawą przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. Nie jest to prawidłowe, gdyż podstawy przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 2 i 4 k.p.c. są odrębne. Ustawodawca wyraźnie je rozróżnia. Oznacza to, że podstawy te nie zastępują się wzajemnie ani nie uzupełniają bo inny jest przedmiot oceny. To co składa się na indywidulany interes skarżącego w przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania, czyli na podstawę przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., nie jest przedmiotem podstawy przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. Czyli w zakresie zgłoszonej we wniosku podstawy przedsądu (z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) nie może być oceniane to, czy wnioskodawczyni niezasadnie nie została zaliczona do osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności.

Nawet gdyby wyodrębnić z „jednoczesnego wskazania” podstawę przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., to skarżąca nie wykazuje, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Powołany we wniosku art. 233 k.p.c. bezpośrednio dotyczy ustalenia faktów lub oceny dowodów i dlatego w orzecznictwie zgodnie przyjmuje się, iż przepis nie ten może być podstawą zarzutu kasacyjnego, a więc

tym bardziej zarzutu podstawy przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. ze względu na ograniczenie procesowe wynikające z art. 398³ § 3 k.p.c. Z kolei drugi przepis, czyli art. 278 § 1 k.p.c. wymaga wiadomości specjalnych od biegłych i takie opinie zostały sporządzone. Sąd uznał je za miarodajne do ustalenia stanu faktycznego. Niepełnosprawność to określony stan faktyczny i prawny. Poprzestanie na zarzutach procesowych we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest wystarczające, gdy sprawę rozstrzygnięto wyrokiem. Procesową podstawę kasacyjną ocenia się przez prymat wyniku sprawy (art. art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c.), a więc również zarzut procesowy podstawy przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. ocenia się przez pryzmat prawa materialnego. To prawo materialne decyduje jakie znacznie miało naruszenie przepisów postępowania. Nie każde naruszenie przepisów postępowania ma wpływ na wynik sprawy.

Skoro zarzuty procesowe wniosku nie podważają ustaleń faktycznych, to ustalenia te wiążą w ocenie zastosowania prawa materialnego. Ocena w tym zakresie jest negatywna bo nie pozwala stwierdzić większego stopnia niepełnosprawności. Z tych przyczyn skarżąca nie wykazuje, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Mając powyższe na uwadze orzeczono jak w sentencji (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

O kosztach orzeczono na podstawie § 4, § 5, § 15 ust. 2 i § 16 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia z 22 października 2015 r. z 22 października 2015 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu.